

ת"פ 6547/10/14 - מדינת ישראל- שלוחת תביעות נוער פתח תקווה נגד פלוני

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בפתח תקווה

ת"פ 6547-10-14 מדינת ישראל נ' פלוני ואח'
תיק חיצוני: 000435317/2014

בפני המאשימה
כבוד השופטת שרון פ. הלוי
מדינת ישראל- שלוחת תביעות נוער פתח תקווה על ידי ב"כ
עו"ד רויטל גרמה

נגד הנאשם
2. פלוני
על ידי ב"כ עוה"ד יזהר קונפורטי

החלטה

בעניין נאשם 2

בפני בקשת הסנגור להורות על צירוף ת"פ 36495-12-17 אשר מתנהל נגד הנאשם בבית המשפט השלום בפתח תקווה (להלן: "התיק הפלילי החדש") לתיק זה. יובהר כי העבירות המיוחסות לנאשם בתיק הפלילי החדש בוצעו בהיותו בגיר ואילו העבירות בהן הודה בפני בוצעו בהיותו קטין.

תמצית טיעוני הצדדים

התביעה התנגדה לבקשה. בטיעוניה ציינה עו"ד גרמה כי בית המשפט לנוער אינו מוסמך לדון בעבירות שביצעו בגירים, ועל כן, אין להורות על צירוף תיק פלילי אשר מתנהל בבית משפט השלום העוסק בעניינם של בגירים, לתיק שמתנהל בבית המשפט לנוער העוסק בעניינם של קטינים.

לטענת התביעה, על פי חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול) התשל"א-1971 (להלן: "חוק הנוער"), בית המשפט לנוער דן רק בעניינם של קטינים. לו רצה המחוקק לאפשר צירוף תיקי בגירים לתיקי קטינים בבית המשפט לנוער, היה מצין זאת מפורשות בחוק. חריג אחד לכך קבוע בסעיף 6 לחוק הנוער, ממנו עולה כי אם בטעות הוגש כתב אישום בעניינו של בגיר לבית המשפט לנוער ובמהלך הדיון מתברר כי מדובר בבגיר, אזי קיימת אפשרות להמשיך את המשפט בבית המשפט לנוער. מהנחיה ספציפית זו, למדה התובעת כי לא ניתן לשפוט בגיר בבית משפט לנוער במקרים אחרים.

התובעת הביעה חשש, כי קבלת בקשת הסנגור תפתח פתח לבקשות רבות של נאשמים לאיחוד משפטים בבית משפט לנוער, ואין הדבר נכון מהותית, בשם לב לאופיו המיוחד של בית משפט זה.

לדבריה, הסכמות התביעה לצירוף "תיק בגיר" לבית המשפט לנוער ניתנות במשורה, ובעיקר כאשר מדובר בעבירות של הפרות צו שניתן בבית משפט לנוער.

עם זאת, היא ציינה כי אין לתביעה התנגדות לכך שהנאשם יצרף את תיקיו המתנהלים בבית המשפט לנוער, לתיק הפלילי החדש המתנהל בבית משפט השלום.

על פי גישתו של **הסנגור** אין מניעה לצרף את התיק הפלילי החדש לתיקיו של הנאשם בבית משפט לנוער.

בתגובתו הכתובה, הדגיש את חשיבות צירוף התיקים - הדבר נותן מענה הן לאינטרס של הנאשם והן לאינטרס המדינה לסיום תיקים במהירות, תוך חיסכון בזמן שיפוטי.

הסנגור הפנה להנחיית פרקליט המדינה מספר 9.5 - צירוף תיקים לפני מתן גז"ד המלמדת על שיקול הדעת שהתביעה צריכה להפעיל כאשר מוגשת בקשה לצירוף תיקים. לטעמו, התנגדות לכך תיעשה במקרים חריגים בלבד. הוא ציין כי הטעמים שציינה התובעת בהתנגדותה אינם לגיטימיים על פי הוראת פרקליט המדינה.

הסנגור סבור, כי לבית המשפט לנוער ישנה סמכות עניינית לדון גם בתיקים של בגירים ובוודאי כשמדובר בבגירים צעירים. הוא הפנה בעניין זה לסעיף 2 לחוק הנוער וטען כי שופט נוער הוא למעשה שופט שלום, אשר מוסמך לדון בכל העניינים המצויים בסמכותו של בית משפט השלום, ובנוסף יש לו הסמכה מיוחדת לדון בעניינים של קטינים.

על פי החוק, בית המשפט רשאי להיעתר לבקשתו של נאשם לצרף עבירות נוספות בהן הוא מודה. בדרך כלל התביעה מסכימה לצירוף תיקים. וגם במקרה זה, הסכימה עקרונית לצרף את תיקיו הפלילי החדש בבית המשפט השלום. אם יש הסכמה עקרונית לצרוף, אין מניעה לעשות זאת בבית המשפט לנוער.

עוד טען הסנגור, כי לבית המשפט לנוער סמכות בלעדית ומומחיות לדון בעבירות שביצע הנאשם בהיותו קטין ולכן, זה הוא בית המשפט המתאים יותר לעריכת צירוף התיקים.

דין והכרעה

סעיף 39 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**") הוא העוגן החקיקתי לאפשרות של "צירוף תיקים", לפי בקשת נאשם. למען בהירות הדיון, אביא את נוסח הסעיף כלשונו:

39. (א) מי שהורשע בשל עבירה פלונית וביקש שבית המשפט ידון אותו גם בשל עבירות אחרות שהוא מודה שעבר אותן, רשאי בית המשפט - לאחר שנתן לתובע הזדמנות להשמיע טענותיו לעניין זה - להרשיעו ולגזור את דינו, או להעמידו במבחן, בשל כל אחת מן העבירות האחרות.
(ב) לא ישתמש בית המשפט בסמכותו לפי סעיף זה אלא לגבי עבירות שהן בסמכותו העניינית ושהוא מוסמך לדון בהן בהרכב שבו הוא יושב, אולם בית משפט מחוזי רשאי לעשות כן גם לגבי עוונות וחטאים.

(ג) הורשע אדם לפי סעיף זה על אף התנגדותו של התובע, רשאי התובע לערער על הרשעה זו.

(ד) השתמש בית המשפט בסמכותו לפי סעיף זה ובערעור על פסק דינו בוטלה ההרשעה בשל העבירה שהנאשם הואשם בה, אין בכך כדי לפגוע בהרשעה ובגזר הדין בשל העבירות האחרות. (ה) בסעיף זה, "עבירות אחרות" - בין שהוגש עליהן כתב אישום ובין שטרם הוגש, ובלבד שפרטי העבירות צוינו במידה הדרושה כדי לזהותן.

אקדים ואומר, כי נוסח סעיף 39 הנ"ל אינו מתאים לפרקטיקה הנוהגת בבית המשפט לנוער, משום שהוא פותח במילים "מי שהורשע" ובבית המשפט לנוער, הכרעת הדין הניתנת לאחר הודאת נאשם בעבירות המיוחסות לו, אינה הכרעת דין מרשיעה אלא קביעה כי הקטין ביצע את העבירות [וראו סעיף 21 לחוק הנוער: "בהכרעת הדין יחליט בית המשפט לנוער על זיכוי הקטין או יקבע שהקטין ביצע את העבירה" (הדגשה שלי-ש.פ.ה)].

מכל מקום, כוונת המחוקק הייתה לתת לנאשם אפשרות לצרף עבירות נוספות להכרעת הדין, וזאת לאחר הכרעת הדין המרשיעה הראשונה בעניינו, ועל כן, כאשר אנו מצויים בין כותלי בית המשפט לנוער מתפרש סעיף 39 לחוק העונשין במקום "מי שהורשע בשל עבירה פלונית" - "מי שנקבע כי ביצע עבירה פלונית".

כדבר שבשגרה, קטינים אשר מודים בעבירות ואשר ניתנת בעניינם הכרעת דין, מבקשים "צירוף תיקים", כדי שבית המשפט לנוער ידון אותם במאוחד, על כלל העבירות שהם מודים שעברו אותן.

אני מסכימה עם הסניגור ביחס לערכו של "צירוף תיקים" ותרומתו הן לאינטרס של הנאשם והן לאינטרס הציבורי. מבחינתו של הנאשם יש בכך "ניקוי שולחן", סיום כלל העניינים הפליליים בפעם אחת. כמו כן, גזר דין אחד משמעו רישום פלילי אחד במרשם הפלילי. מבחינת האינטרס הציבורי, מדובר במהלך יעיל אשר חוסך זמן שיפוטי ניכר.

ובכל זאת, האפשרות לצרף תיקים אינה זכות מוקנית. סעיף 39 (א) הנ"ל אומר מפורשות כי בית המשפט **רשאי**, לצרף את התיקים, וזאת לאחר ששמע את עמדת התביעה בעניין. קרי, בית המשפט אינו חייב להיענות לבקשה של נאשם לצירוף תיקים והדבר יישקל בכל מקרה ומקרה לאחר שנשמעו טענות בעניין.

האם קיימת סמכות עניינית לצרף עבירות מ"תיק בגיר" לתיקים של מי שנאשם בבית המשפט לנוער?

על פי ס' 39 (ב) לחוק העונשין, בית המשפט ישתמש בסמכותו לצרף תיקים, רק כאשר העבירות שצירופן מתבקש מצויות בתחום סמכותו העניינית.

הסניגור טען כי סמכות עניינית קיימת, שכן, שופט נוער הוא שופט שלום "רגיל" המוסמך לדון בעבירות המצויות בתחום סמכותו העניינית של בית המשפט השלום ובנוסף לכך יש לו הכשרה מיוחדת לשפוט קטינים. אכן כך קבוע בסעיף 2 לחוק הנוער.

אך לא זו השאלה העומדת בפני עתה, אלא מה הוא תחום סמכותו של בית המשפט לנוער, והאם ראוי שידון גם בעניינים של בגירים.

פרק ב' לחוק הנוער קובע את תחום סמכותו של בית המשפט לנוער. על פי ס' 3(א) לחוק הנוער, הדיון בעבירה שהואשם בה קטין בבית משפט מחוזי או בבית משפט שלום - יהיה בבית המשפט לנוער.

הגדרת "קטין" מופיעה בסעיף 1 לחוק הנוער: **"מי שטרם מלאו לו 18 שנים ולעניין חשוד ונאשם לרבות בגיר שביום הגשת כתב האישום נגדו לא מלאו לו 18 שנה"**. המחוקק הרחיב את תחום סמכות בית המשפט לנוער וקבע בסעיף 5א'(א) כי גם כאשר כתב האישום הוגש לאחר שנאשם בגר, אך העבירה בוצעה בהיותו קטין, יהיה הדיון בבית המשפט לנוער.

בית המשפט לנוער הוא בית משפט מיוחד. הכללים הנהוגים בו הם שונים מהכללים הנהוגים בבית המשפט השלום ומכוונים לשיקום קטינים והשבתם למעגל החברה הנורמטיבית. עקרונות חוק הנוער מצאו ביטוי בסעיף 1א' לחוק: נקיטת הליכים כלפי קטין, ובכלל זה הליכים פלייט, תהא תוך שמירה על כבודו ומתן משקל ראוי לשיקולים של שיקומו, הטיפול בו שילובו בחברה ובהתחשב בגילו ובמידת בגרותו.

לא בכדי נקבעו עקרונות אלו, הדבר מבוסס על ההבנה כי הכרתם ותודעתם של קטינים אינה תמיד מפותחת ובשלה די הצורך ועל כן אין הם מיטיבים להבין את תוצאות מעשיהם ואת השלכותיהם. (ראו בעניין זה- ע"פ 49/09 **מדינת ישראל נ' פלוני**, 8.3.09). אצין כי הבנה זו מבוססת על מחקרים אשר הראו כי, למרות ההתפתחות המואצת של מערכות בגוף של מתבגרים הרי שהאונה הקדם מצחית של המוח, אשר אחראית על מערכת שליטה התנהגותית, מבשילה מאוחר יותר, ואף אחרי גיל 20. קיים פער בין הבשלה של מערכות אחרות בגוף המתבגר (המערכת הלימבית למשל) לבין האונה הקדם-מצחית - פער אשר עלול להוביל להתנהגויות בלתי שקולות, שיש בהן סיכון. (Steinberg, L. (2017). Cognitive transition. Adolescence. (p.66-68) Boston: McGraw-Hill). ההנחה היא כי טיפול מתאים בנאשמים קטינים יוביל לכך שיפנימו תובנות ראויות, מה שימנע ביצוע מעשי עבירה בהמשך.

על בסיס הבנות והנחות אלו רצוף חוק הנוער הוראות מיוחדות המכוונות לטיפול ושיקום קטינים עוברי חוק. כך לדוגמה מופנה קטין לשירות המבחן לנוער מיד עם פתיחת חקירה משטרתית נגדו. שרות המבחן מלווה את הקטין לאורך כל ההליך הפלילי, מוגשות חוות דעת מטעמו ונבנות תכניות טיפול. דוגמה נוספת היא האפשרות להטיל צווי השגחה והשמה במעונות שונים, כבר עם מעצרו של קטין, וגם בהמשך ההליך הפלילי, טרם מתן גזר דין.

אף כי צעירים שחצו את גיל שמונה עשרה אינם תמיד בשלים, החליט המחוקק כי גיל זה יהיה הקו העליון של הקטינות. בהתאם לכך, כל האפיונים המיוחדים של שיפוט נוער תקפים כל עוד נאשם ביצע את העבירה עד הגיעו לגיל 18, ולא מעבר לכך.

התובעת ביקשה לראות בסעיף 6 לחוק הנוער חריג המצביע על הכלל. לטעמה, אין לבית המשפט לנוער סמכות לדון נאשם על עבירה שביצע כשכבר היה בגיר, אלא במקרה הספציפי בו כתב אישום הוגש בטעות לבית המשפט לנוער.

ובכל זאת, מניסיוני, ישנם מקרים בהם מסכימה התביעה לצרף עבירה שביצע הנאשם כבגיר לדיון בבית המשפט לנוער. אכן התביעה עושה זאת במשורה ובד"כ כשמדובר בעבירה קלה אשר נעברה על ידי נער בסמוך לתקופת התבגרותו, אך אם סבורה התביעה כי אין לבית המשפט לנוער סמכות לדון בגיר כלל, כיצד נתנה הסכמות אלה במקרים שאף התקיימו בפני?

בחוק הנוער אין הוראה האוסרת על בית המשפט לנוער לשפוט נאשם שביצע עבירה כבירה. שאם כך היה, לא הייתה ניתנת בסעיף 6 אפשרות לעשות זאת במקרה חריג. ובכל זאת, ברור ופשוט הוא כי זה הוא בית משפט מיוחד שדן קטינים, ולא בגירים. לפיכך, לטעמי לא נכון לומר כי נשללת סמכותו של בית המשפט לנוער לדון בגירים אך יחד עם זאת, נכון בהחלט לומר כי יש לעשות זאת במקרים חריגים בלבד.

גם הוראת סעיף 4(ב) לחוק הנוער מובילה לאותה מסקנה: נקבע בה כי כאשר מחליטים להעמיד לדין בגיר וקטין יחד, הדבר ייעשה בבית משפט שאינו בית משפט לנוער. צא ולמד: כאשר בגיר נכנס לתמונה, המשפט יהיה בבית משפט "רגיל" שאינו בית משפט לנוער, ולא להיפך.

האם במקרה זה יש להיענות לבקשת הנאשם לצרף את התיק הפלילי החדש לתיקו בבית המשפט לנוער?

לטעמי התשובה לכך היא שלילית.

כפי שצינתי לעיל, שפיטת בגיר בפני בית משפט לנוער היא חריגה. אמנם נתקלתי בעבר במקרים בהם צורפו "תיקי בגיר" ל"תיקי קטין" אך במקרים אלו היה מדובר בדרך כלל בעבירות קלות, כדוגמת הפרת הוראה חוקית שניתנה בעניינו של הנאשם כקטין, וכשהעבירה בוצעה סמוך לאחר שהפך הנאשם לבגיר.

במקרה שבפני עתה הנאשם מבקש לצרף עבירות של תקיפה הגורמת חבלה של ממש, איומים והיזק לרכוש במזיד שביצע כחודשיים לאחר התבגרותו. העבירות הללו אינן קשורות להליךשמתקיים בבית המשפט לנוער. אין מדובר בהפרת תנאים שנקבעו לו בבית המשפט לנוער או בעניין נלווה לעבירות עליהן עומד לדין בפני אלא בעניין חדש שאינו קשור למשפטים התלויים כאן.

העבירות בהן הודה הנאשם במסגרת תיקו בבית המשפט לנוער, הן ישנות יחסית, הן בוצעו בשנים 2014-2016. סיום משפטו של הנער נדחה פעמים רבות, וזאת כדי לאפשר לו לעבור תהליך טיפול ולשקם את חייו. ניתנו לו הזדמנויות רבות לשותף פעולה בתכניות טיפול שונות, כאשר קודמות לא צלחו.

למעשה, קצינת המבחן לנוער הגישה תסקיר ובו המלצות סופיות לפני מספר חודשים. מועד גזר הדין נדחה, ובין לבין, ביצע הנאשם את העבירות הפליליות החדשות אותן הוא מבקש לצרף היום.

לא נכון בעיניי לצרף היום עבירות חדשות שביצע הנאשם כבגיר בחודש דצמבר 2017, כאשר כל העבירות האחרות בוצעו הרחק בשנות קטינותו. מדובר בעניינים שונים לחלוטין, בשיקולים שונים לכל עניין, ואין הדיון בתיק הפלילי החדש מתאים לאכסניה של בית המשפט לנוער.

לא זו אף זו, מהתסקירים שהוגשו בעניינו של הנאשם מאז ינואר 2018 עלה כי, חלה התדרדרות בשיתוף הפעולה שלו עם שירות המבחן לנוער. בתסקירים מחודש פברואר ואפריל 2018, הודגש כי אין לשירות המבחן לנוער יכולת לתת לו מענה מתאים. הומלץ להעביר את הטיפול בו לשירות המבחן למבוגרים כדי שיישקלו מענים מותאמים לגילו ולמצבו.

גם מסיבה זו, איני רואה לנכון להורות על צרף התיק.

נכון יותר כי הנער ינהל את ההליך הפלילי בבית משפט השלום, שם אולי יוכל להיתרם מקשר עם שירות המבחן למבוגרים.

אסיים בכך שאזכיר כי הנאשם יוכל לבקש לצרף את העבירות שביצע כקטין, לתיק הפלילי החדש המתנהל בבית משפט השלום בפתח תקווה. התובעת כבר הודיעה שתסכים לכך, ובכך לא תישלל זכותו לאיחוד משפטים.

לאור כל האמור לעיל, אני מחליטה לדחות את בקשת הסנגור לצרף את ת"פ 36495-12-17 לתיק זה.

טיעונים לעונש בתיק זה יישמעו, כפי שנקבע- ביום 12.7.2018 שעה 0830.

המזכירות תשלח את החלטתי לצדדים ולשרות המבחן לנוער.

ניתנה היום, כ"ז תמוז תשע"ח, 10 יולי 2018, בהעדר הצדדים.

שרון פ. הלוי, שופטת